

Motion till riksdagen

1989/90:A404

av Sten Svensson (m)

Utveckling av landsbygden

Under cirka två års tid har kampanjen "Hela Sverige ska leva" pågått i vårt land. Denna kampanj var initierad av Europarådet och startades i Sverige av dåvarande industriministern, riksdagens nuvarande talman.

Kampanjen har vållat stor uppmärksamhet runt om i vårt land och väckt många framtidsförhoppningar på landsbygden. Inte minst har framträdande regeringsrepresentanter bidragit till detta, bl. a. i samband med "budkavlece-remonierna".

I praktiken förefaller det dock bli mindre utträttat, även om det funnits en enhällig opinion som förordat förslag till åtgärder med den innebörd som landsbygdkampanjen har syftat till. När så glesbygdsdelegationens ordförande lämnat utredningen, förstärks denna oro. Att en av landets mera drivande glesbygdspolitiker ser sig nödsakad att lämna ett i sammanhanget väsentligt utredningsuppdrag innebär ett allvarligt memento.

Den sistnämnda händelsen föranledde bl. a. LRF:s ungdomskontakt i Skaraborg och länets hushållningssällskap att påpeka bl. a. följande i ett offentligt uttalande:

"Många människor har på ideell basis satt igång en bred process för att skapa ett nytt byggande, bättre service, nya arbetsplatser och utvecklade kommunikationer. Om inte större resurser för fortsatt arbete erhålls, är risken väldigt stor att de som varit aktiva i landsbygdkampanjen känner sig lurade.

Det har visat sig under kampanjtiden att för relativt små summor har man fått ett bra resultat, bl. a. tack vare ideellt arbete. Landsbygden behöver leva för att samhällets basservice skall fungera, landskapet hållas öppet, jord- och skogsbruket utvecklas, boendalternativen bli fler och för att alla de som bor på landsbygden skall få sina grundläggande rättigheter tillgodosedda. Landsbygden är i behov av stora satsningar på småvägar, utbildningsverksamheter, lokalt boende, bättre kollektivtrafik och integrerade servicelösningar. Det torde inte finnas några samhällsekonomiska eller statsfinansiella hinder för en gedigen satsning på dessa områden redan nästa år.

Vi är övertygade om att det enbart blir positiva effekter av att man från regeringens sida tillmötesgår de krav som Glesbygdsdelegationen framfört, vilket det finns en stor opinion för bland landsbygdens befolkning."

I sitt yttrande över slutbetänkandet av 1987 års regionalpolitiska kommitté (SOU 1989:55) "Fungerande regioner i samspel", uttalar lekmannastyrelsen vid länsstyrelsen i Skaraborgs län att landsbygdkampanjen har resulterat i

ökade krav på åtgärder för landsbygdens folk. En enhällig styrelse anför bl.a. följande:

Mot. 1989/90
A404

”Av de människor som bor och arbetar på landsbygden har fyra av tio sin utkomst i jord- och skogsbruket. De mindre tillverkningsindustrierna på landsbygden är vid sidan av basnäringen jord- och skogsbruk viktiga från sysselsättningssynpunkt. Den offentliga tjänstesektorn bidrar med den decentraliserade modell för vård- och omsorgsverksamhet som finns i länet till utbudet av arbetstillfällen. Den privata tjänstesektorn är liksom i länet som helhet liten.

Under senare tid har i Skaraborgs län också kunnat skönjas ett 'norrlandsproblem'. Kvinnorna lämnar i allt högre utsträckning länet. Tidigare har samma sak konstaterats vad det gäller ungdomar. Här spelar naturligtvis den begränsade möjligheten till högre utbildning en avgörande roll och betydelsen av en utveckling av detta har redan berörts. En annan orsak är den relativt ensidiga arbetsmarknaden.

En studie av arbetslöshetssiffror i Sverige i dag är i många stycken en positiv studie. Arbetslösheten är låg, inte minst i Skaraborgs län. Den lokala sysselsättningsgraden visar dock att det inte heller i Skaraborgs län är bekymmersfritt. Framst gäller detta sysselsättningsgraden för kvinnor i den norra länsdelen.

Begränsad möjlighet till högre studier och en ensidig arbetsmarknad är naturligtvis också skälet till att ungdomar lämnar länet. I ett lite längre perspektiv, med små ungdomskullar under en rad av år framöver, kommer detta naturligtvis att få konsekvenser om utvecklingen inte kan vändas. För att kunna behålla såväl kvinnorna som ungdomarna i länet krävs åtgärder och i denna rad är satsning på högskolan i Skövde den viktigaste.

En framgångsrik landsbygdsolitik måste bygga på utveckling av ekonomiska verksamheter förlagda till landsbygden. Pågående förändringar inom basnäringen jord- och skogsbruk måste ske parallellt med satsningar på annan näringslivsverksamhet. Härvid krävs ett ökat samordningstänkande hos olika sektorsorgan när det gäller planerings- och serviceinsatser från samhällets sida. Ett sådant ökat samordningstänkande är en naturlig följd av arbetet med landsbygdskampanjen.

Befolkningens åldersammansättning på landsbygden och länet som helhet skiljer sig inte åt. Landsbygden är lika intressant för bosättning som övriga länet. Bland de krav på förändringar av regionalpolitiken som är ett resultat av kampanjen framstår som allt viktigare en bebyggelse- och bostadspolitik bättre anpassad till landsbygdens villkor. På samma sätt måste frågor som gäller basservice för att kunna bo på landsbygden samordnas bättre än vad som sker i dag. Sådana frågor som berör boende och livsmiljö har inte behandlats i betänkandet.

För att möjliggöra ytterligare konkreta insatser för landsbygdsutveckling krävs givetvis betydande ekonomiska resurser. Ett alternativ att överväga är ett särskilt riktat ansvar för allmän landsbygds-/glesbygdsutveckling.

Jord- och skogsbruksnäringen är grunden för landsbygdens utveckling i länet.

Den omläggning av jordbruks-/livsmedelspolitiken som aviseras skall ske under socialt acceptabla former, annars finns det risk för en okontrollerbar

och spontan nedläggning av åkermark med 'förslumning' av landskapet som följd.”

Mot. 1989/90
A404

De exempel på uttalanden som ovan redovisats speglar bl.a. den osäkerhet som råder – inte minst sedan ordföranden i glesbygdsdelegationen sett sig nödsakad att lämna det betydelsefulla utredningsuppdraget. Det förefaller som om kampanjens syfte icke till alla delar kommer att kunna tillgodoses.

Mot den här bakgrunden är det angeläget att kampanjens olika resultat sammanställs och noga utvärderas samt att erforderliga åtgärder i anslutning därtill snarast redovisas inför regering och riksdag. Om glesbygdsdelegationen inte kan ombesörja detta – vilket den dramatiska förändringen på ordförandeposten har givit en antydning om – måste regeringen se till att detta kan förverkligas på annat sätt.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utvärdering och förslagsredovisning med anledning av landsbygdkampanjen Hela Sverige ska leva.

Stockholm den 11 januari 1990

Sten Svensson (m)